

Ebre

Daniel Arasa Periodista i escriptor

«LA REPRESSIÓ VA SER MÉS CRUEL QUE LES TRINXERES»

Entrevista

Consells de guerra. L'escriptor publica un llibre on es detalla la repressió franquista viscuda a Tortosa i diverses poblacions del Delta de l'Ebre a periodistes, sindicalistes, dones i pagesos

MARINA PALLÀS CATURLA
TORTOSA

L'escriptor i periodista Daniel Arasa publica el nou llibre *La repressió Franquista a Tortosa i el Delta de l'Ebre*, on explica detalladament els Consells de Guerra als quals van ser sotmesos republicans de Tortosa i diverses poblacions del Delta de l'Ebre. Es van iniciar a partir d'abril de 1938, quan els franquistes van arribar a la dreta de l'Ebre, i seguirien a partir de 1939 quan van ocupar tot el territori. Es tracta de la segona part del seu anterior llibre *100 Consells de guerra*, on apareixien milicians i polítics. En aquest segon volum fa un recull de la repressió a periodistes, dones, sindicalistes i pagesos.

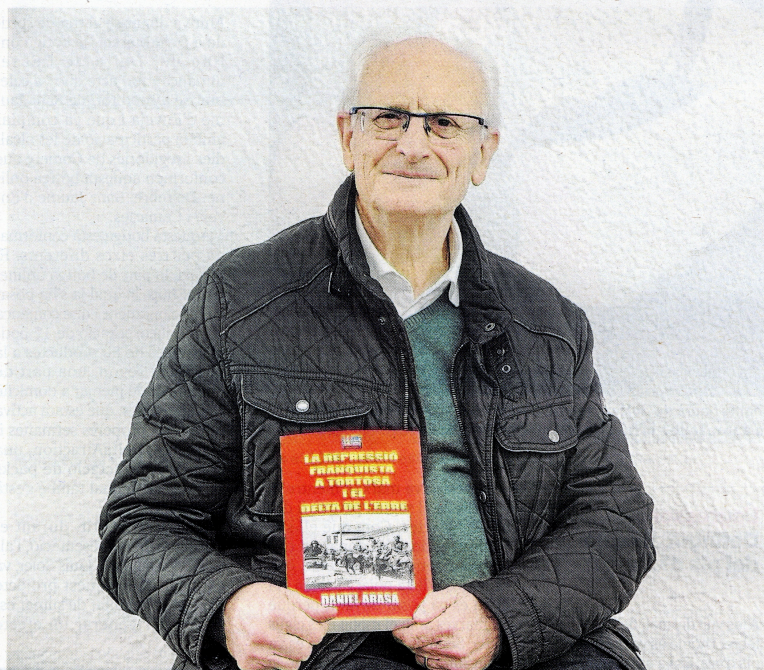
Per a alguns, potser el pitjor de la guerra no van ser les bombes sinó la repressió?

Aquest llibre tracta a fons un dels aspectes a la vegada més foscos i més manipulats de la Guerra Civil i de les seves conseqüències, el de la repressió. I no repressió en general, sinó la referida a persones concretes. La repressió de rereguarda o de postguerra va ser sovint més cruel que la lluita a les trinxeres perquè no poques vegades va ser molt més revenja i càstiga que desig de justícia. A més, en aquest cas, l'etapa final de la guerra i la postguerra, la repressió era aplicada més en fred.

Quanta gent va ser sotmesa a un Consell de Guerra a Tortosa?

Al municipi de Tortosa, que aleshores incloïa diversos municipis del Delta de l'Ebre, un total de 889 persones. Els que van quedar lliures van ser pocs, i es van posar penes molt grans per a tals actes. A tota Espanya van ser sotmeses a Procediments Sumaríssims centenars de milers, i a Catalunya van ser 63.961. Les xifres que es donen dels morts per la repressió franquista no són coincidents.

Com ha sigut el procés per fer aquest llibre?

El periodista i escriptor de Jesús, Daniel Arasa, amb el seu nou llibre. FOTO: JOAN REVILLAS

He sentit repulsió davant de l'actuació d'alguns delators que surten repetidament en les instruccions dels Procediments Sumaríssims. Que un familiar d'una persona assassinada presentés una denúncia contra els possibles autors de la mort és dur i trist, però comprensible. Però els confidents i delators es personaven i informaven en molts dels judicis. Tot i així, he volgut fer una aproximació a uns esdeveniments tan durs i dramàtics posant sentit humà, comprensió, sense jutjar consciències de ningú i tenint ben clar que no sabem com haguessin actuat qualsevol de nosaltres en aquelles circumstàncies tan extremes. Cal adonar-se de la tensió, la por, les pressions i persecucions sofertes, o els assassinats que van viure.

No podem jutjar...

No podem jutjar. Molta gent molt bona persona tant d'un bàndol com d'un altre van denunciar els altres. Les guerres civils són molt pitjors que les altres. Van morir més persones a la rereguarda per la repressió que no a les trinxeres.

S'ha emportat sorpreses treballant en el llibre?

Moltes. La gent de Tortosa aquí trobarà familiars i el llibre pot obrir ferides. Però les coses s'han de saber i l'ànim del llibre és la pau. El volum és per donar a conèixer els fets, sense cap ànim polític. Un cas que m'agradaria compartir és el de Bitem. Va ser excepcional. A Bitem sí que es va matar alguns que havien deser-

tat, que s'havien amagat per no anar a la guerra. Però no tenia res a veure amb la ideologia. Va haver un comitè de Bitem que no va permetre que es matés ningú quan van arribar els franquistes a l'Ebre, evitant confrontaments. És un dels pocs pobles de la demarcació de Tarragona on no es va matar ningú.

Quines són les fonts que ha consultat?

Gairebé tota la informació que surt al llibre s'ha localitzat a l'arxiu del Tribunal Militar Territorial Tercer, amb seu a Barcelona, i, en menor proporció, al Tribunal Militar Territorial Primer, de Madrid. Va ser una feina realitzada al llarg dels anys 2016, 2017 i 2018.

“

«Les guerres civils són molt pitjors que altres guerres. Molta gent tant d'un bàndol com d'un altre va denunciar moltes persones»

«La gent de Tortosa en aquest llibre trobarà familiars i es poden obrir ferides. Però l'ànim d'aquest llibre és la pau»

«Els records de les persones es deformen o idealitzen. Per això hem de buscar els fets als documents i contrastar-los»

Vostè diu que Memòria Històrica i veritat històrica no sempre són coincidents.

No ho són. La Memòria Històrica ha sigut utilitzada políticament per partits que durant la Guerra Civil tampoc no van ser exemplars. S'ha blanquejat el que van fer. Per això procuro fer veritat històrica a partir dels documents. Ells fan record històric, però els records de les persones es deformen i es barregen. Molts records personals tendeixen a idealitzar-se. Després ho busques als documents i veus que no té res a veure. A vegades és involuntari, generalment no és amb mala fe. Per això el que hem de fer és buscar els fets i després, contrastar-los. S'ha de reproduir el que diuen els documents.